

ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ NONE

V-NONE

ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਮਾਰਚ 27, 1995

[ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਲ. ਹੰਸਰੀਆ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾਰ]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ :

ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਨਿਯਮ, 1963 : ਨਿਯਮ 4.

ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ—ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ—ਚੋਣ—ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼—ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਇਤਵ—ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ—ਫੈਸਲਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇੱਕ ਚੋਣ ਬੋਰਡ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਨਿਆਂਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 4 ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਨੂੰ, ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਭੇਜੀ ਪਰ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ 22 ਫਰਵਰੀ, 1990 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਇਸਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1988 ਦੀ ਪੈਨਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਪੈਨਲ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਜਾਉਂਦੀ; ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਡੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ 14 ਅਗਸਤ, 1988 ਅਤੇ 5 ਜੂਨ, 1989 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦੋ ਅਸਾਮੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈਆਂ ਪਰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੂਚੀ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ

ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਤਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਕਾਮੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ (ਏ.ਸੀ.ਸੀ.) ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਚੋਲੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰਾਲਾ/ਸਕੱਤਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਤਵ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਏ.ਸੀ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏ.ਸੀ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5155 ਦਾ 1993।

ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 180 ਦੇ 1991 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 11.10.91 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਓ, ਐਮ.ਪੀ. ਝਾ ਅਤੇ ਅਨਿਲ ਕੇ. ਚੋਪੜਾ ਇਸ ਨਾਲ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 5155/93 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਰਾਜੂ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 5156/93 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਨ.ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਸ੍ਰੀ ਹੇਮੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਵੀ.ਐਸ. ਰਾਓ ਇਸ ਨਾਲ ਜਵਾਬੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਠੇ ਜੱਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਨਿਯਮਾਂ, 1963 ('ਨਿਯਮ') ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 25 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਅਤੇ (4) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 22 ਫਰਵਰੀ, 1990 ਨੂੰ ਇਸੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਵੀਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1988 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ-ਪੈਨਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਹੈ ਜਿਸਨੇ 1971 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ

ਸੀ। ਸਤੰਬਰ, 1987 ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਇਸਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਭਰੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਅਹੁਦੇ ਅਸਥਾਈ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਵਲ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਲਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਿਹਾਰ 1988-89 ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਤਿੰਨ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਲਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਟਰਵਿਊ 12 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਨੂੰ ਹੋਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੇਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 25 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ। ਸਾਨੂੰ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਗੋਦ ਨੰਬਰ 1 ਤੇ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਤੇ ਸੀ ਚੇਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ-ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ। ਚੇਣ ਬੋਰਡ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਯੁਕਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾ ਲੱਭ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 28 ਮਾਰਚ, 1988 ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 25 ਜਨਵਰੀ, 1990 ਨੂੰ ਭਰੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਏ. ਰੱਸੇਲ, ਉਪ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੱਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1988-89 ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਵੱਕਟੱਪਾ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉੱਤੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 1988 (ਐਸ.ਟੀ.); ਐਚ.ਐਸ. ਅਹਲੂਵਾਲੀਆ ਉੱਤੇ 27 ਸਤੰਬਰ, 1988; ਅਤੇ ਐਫ.ਸੀ. ਰੁਸਤੋਗੀ ਉੱਤੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿ 27 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਅਤੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 62 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 8 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਤੋਂ। ਇਸ ਲਈ, ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹੱਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1988-89 ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਥਾਨੀਕਾਚਲਮ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ 14 ਅਗਸਤ, 1988 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਕੇ. ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਕੈਂਡਿਡ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ 5 ਜੂਨ, 1989 ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 14 ਅਗਸਤ, 1988 ਅਤੇ 5 ਜੂਨ, 1989 ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੇ. ਮੇਨਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਨਿਯੁਕਤੀ ਉੱਤੇ ਸੀ: ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਯੁਕਤੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਰਤਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੂੰਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਸੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਰਤਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪੀ.ਜੇ. ਮੇਨਨ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਲੀਨ ਜੋ ਕੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਸਾਫ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਿਲੰਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਾਮੀ 14 ਅਗਸਤ, 1988 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਚਾਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਵਾਈ 28 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ' ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨਾਲ ਕੀ ਮਤਲਬ ਸੀ। ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀਆਂ ਜਾਂਚਾਂ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 25 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਧੂੜ ਖਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਕੈਬਿਨੇਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ (ਏ.ਸੀ.ਸੀ.) ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ/ਸਕੱਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 28 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਏ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ 1 ਮਈ, 1989 ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏ.ਸੀ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਮੁਰਗਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੱਤਰ 30 ਜਨਵਰੀ, 1990 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ 4 ਮਈ, 1990 ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਿਸਟਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ, ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ-ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 2 ਤੇ ਸੀ, ਨੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ। ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5156 ਦੀ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਦਿੱਲੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਨਿਆਂਕਾਲੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਵੈਚੱਡਿਕ ਅਸਮਯ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 15 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਅਸੀਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ :

"4.ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ : (1) ਇੱਕ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ -

(i) ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ; NONE NONE

(ii) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲਾ (ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਭਾਗ); NONE NONE

(iii) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ; ਅਤੇ NONE NONE

(iv) NONE ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। NONE NONE

(2) ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(4) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਏਗੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਚੋਣ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

(a) ਚੋਣ-ਪੈਨਲ ਸਿਰਫ ਉਪਯੁਕਤ ਪਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂਡੇਮਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

(b) ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ 8 ਫਰਵਰੀ, 1982 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਜੋ ਪੈਨਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਨਲ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ, 1989 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ-ਪੈਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਸ਼ਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੋਣ-ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ; ਤਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਚੋਣ-ਪੈਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਰਫ ਨਾਕਾਮੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ, ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਿਸਟਰ ਮੁਰਗੋਡ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਪੈਨਲ ਇੱਕ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੁਣੀ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੁਣੀ ਪੈਨਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਗੋਦ ਜੋ ਕਿ ਚੁਣੀ ਪੈਨਲ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਤੇ ਸੀ, ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਦੌੜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚੁਣੀ ਪੈਨਲ ਦੇ ਨੰਬਰ 3 ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੁਖ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੁਣੀ ਪੈਨਲ ਦੇ ਨੰਬਰ 4 ਤੇ ਮੌਜੂਦ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਦਿਆਂ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 30,000 ਰੁਪਏ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਟੀ.ਐਨ.ਏ.

ਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate